

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019). Спеціальність – 281. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 6.

DOI: 10.32702/2307-2156.2022.6.11

УДК 332.1:631.14:637.12

*Л. А. Кравченко,
аспірант кафедри публічного управління та права,
Дніпровська академія неперервної освіти
ORCID ID: 0000-0002-8031-2252*

**ЦІЛЬОВІ УСТАНОВКИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ
ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

*L. Kravchenko,
Postgraduate student of the Department of Public Administration and Law,
Dnipro Academy of Continuing Education*

**THE PURPOSE OF THE DEPARTMENT OF DEVELOPMENT OF
REGIONAL INVESTMENT AND INNOVATION SYSTEM OF
VOCATIONAL EDUCATION OF DNIPROPETROVSK REGIONAL
STATE ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF
DECENTRALIZATION**

У статті обґрунтовано теоретико-методичні і практичні положення, спрямовані на цільові установки управління інвестиційно-інноваційною діяльністю Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо забезпечення економічної безпеки регіону в умовах децентралізації. Відповідно до зазначеного було розглянуто теоретико-методичні аспекти інвестиційно-інноваційної діяльності обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в умовах децентралізації; проаналізовано сучасний стан залучення інвестицій у розвиток інфраструктури регіону; виділено завдання та заходи залучення інвестицій

щодо формування інфраструктури регіону; визначено перспективи залучення інвестицій у розвиток інфраструктури регіону; обґрунтовано цільові установки управління інвестиційно-інноваційною діяльністю обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в умовах децентралізації; запропоновано державно-приватне партнерство як інструмент залучення інвестицій у розвиток інфраструктури регіонів; визначено механізми забезпечення розвитку інноваційних процесів щодо формування інфраструктури регіону.

The article substantiates the theoretical, methodological and practical provisions aimed at investment and innovation activities of the Dnipropetrovsk Regional State Administration on the formation of the region's infrastructure in the context of decentralization. In accordance with the above, the theoretical and methodological aspects of investment and innovation activities of the regional state administration on the formation of the region's infrastructure in the context of decentralization were considered; the current state of attracting investments in the development of the region's infrastructure is analyzed; tasks and measures of attraction of investments concerning formation of infrastructure of the region are allocated; the prospects of attracting investments in the development of the region's infrastructure are determined; the target installations of management of investment and innovation activity of the regional state administration concerning formation of infrastructure of the region in the conditions of decentralization are substantiated; public-private partnership is proposed as a tool to attract investment in the development of regional infrastructure; mechanisms for ensuring the development of innovative processes for the formation of the region's infrastructure have been identified.

In modern conditions, the impact of destabilizing factors of the external and internal environment is extremely acute, which requires special attention to the study of the problems of strengthening the economic security of the agricultural sector through territorial production systems. The mechanism of interaction

between the government and agrarian business in the field of strengthening the economic security of the agricultural sector in foreign countries has been implemented for a long time and is constantly being improved. Socially significant problems, taking into account the growing needs of the population, remain a priority for the mechanism of public-private partnership and are addressed to strengthen the economic security of the agricultural sector. A distinctive feature of the interaction between government and business is how effectively state institutions and management of agrarian business can prevent internal and external threats and eliminate the harmful effects of certain negative components of the external and internal environment.

The study is to conduct a detailed scientific and practical substantiation of ways to strengthen the economic security of the agricultural sector with the help of territorial production systems in Ukraine and identify areas for improvement of this sector of the economy.

Ключові слова: інвестиції, інновації, економічна безпека, стратегія, регіон, інтеграція, аграрний сектор.

Keywords: agrarian sector, agrarian business, economic security, territorial production systems, integration, agrarian sector.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ. Стан інфраструктурної сфери регіонів, як сукупність об'єктів економічної та соціальної інфраструктури, розташованих на території регіону і забезпечують безперервне і ефективне функціонування регіональної економіки в цілому і життєдіяльності людей зокрема) надає істотний вплив на конкурентоспроможність регіональної економіки. Крім того, рівень розвитку інфраструктури зумовлює передумови, швидкість і якість переходу країн й регіонів в новий технологічний уклад. Відсутність розвинених і ефективно функціонуючих об'єктів інфраструктури в регіонах призводить до істотного стримування можливостей зниження собівартості, зростання транзакційних

витрат суб'єктів господарювання та обмежує можливості залучення інвестицій в регіональну економіку.

Розвиток інфраструктурної сфери регіонів знаходиться в прямій залежності від обсягів та інтенсивності залучення в неї інвестицій. При цьому в силу значної капіталомісткості, ризикованості та тривалості строків окупності приватний капітал, як правило, дуже обережно включається в реалізацію інфраструктурних проектів. З іншого боку, обмеженість бюджетних ресурсів переважної більшості регіонів України, а також проблеми, пов'язані з якістю державного управління на регіональному та муніципальному рівнях при реалізації складних інноваційних проектів в інфраструктурній сфері, стримують можливості вирішення багатьох принципових регіональних соціально-економічних питань. В результаті відбувається істотне зниження темпів розвитку інфраструктурної сфери регіонів. Останнє, в свою чергу, об'єктивно веде до уповільнення зростання конкурентоспроможності регіонів і країни в цілому, а також створює передумови для виштовхування її на периферію світової економіки[1., с.7-10].

АНАЛІЗ ОСТАНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних аспектів регіональної інвестиційно-інноваційної політики щодо формування системи професійної (професійно-технічної) освіти регіону зробили такі вітчизняні вчені: Бахматюк О.Р., Дегтярьов О.В., Жадько К.С., Живко З.Б., Ілляшенко С.Н., Ілляш Н.І., Качинський А.Б., Козаченко Г.В., Криленко В.І., Кулагіна Н.О., Куценко В.І., Лібанова Е.М., Лучик М.В., Ляшенко О.М., Місюк М.В., Рябенко Г.М., Сарафін О.В., Светлаков А.Г., Ситник Г.П., Удовиченко В.П., Франчук В.І., Череп А.В., Шубравська О.В.А. В., Комарницька Г.О., Комашенко Т.А., Косач І.А., Куриляк М. Ю., Лещук Г.В., Мартьянов М. П., Омельянович Л. О., Руденко О. Ю., Федоренко В.Г., Фірсов Д. В. та ін.

Разом з тим, питання організації, методики і практики процесу управління інвестиційно-інноваційною діяльністю Дніпропетровської

обласної державної адміністрації щодо забезпечення економічної безпеки регіону в умовах децентралізації є невирішене. Багато теоретичних розробок до сих пір не застосовуються в практичній діяльності. Дискусійними залишаються питання сутності та змісту інвестиційної діяльності обласної державної адміністрації, питання щодо формування організаційно-економічних механізмів забезпечення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо забезпечення економічної безпеки регіону в умовах децентралізації.

Також, вплинули на генезис та зміцнення економічної безпеки даного сектора економіки у своїх працях висвітлювали Aleksy Kwilinski A., Pajak K, Stewart F, Kotler Ph, Porter M. Shumpeter J. Stachowiak Z. Verrier B., Rose B., Zhou M.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ. Обґрунтування теоретико-методичних і практичних положень, спрямованих на цільові установки управління інвестиційно-інноваційною діяльністю Дніпропетровської обласної державної адміністрації щодо забезпечення економічної безпеки регіону в умовах децентралізації.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ. Розглянути теоретико-методичні аспекти інвестиційно-інноваційної діяльності обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в умовах децентралізації; проаналізувати сучасний стан залучення інвестицій у розвиток системи професійної освіти регіону; обґрунтувати цільові установки управління інвестиційно-інноваційною діяльністю обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в умовах децентралізації; проаналізувати державно-приватне партнерство як інструмент залучення інвестицій у розвиток інфраструктури регіонів; визначено механізми забезпечення розвитку інноваційних процесів щодо формування інфраструктури регіону.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Як уже

відмічалось раніше, стратегія інноваційного розвитку країни та її регіонів визначає як одне з пріоритетних напрямків створення сприятливих умов для платників податків, зайнятих в інноваційних сферах виробництва.

Регіоналізація та децентралізація стали ключовими принципами світової політики на історичному етапі. Це ознаменувало початок фази модернізації вітчизняної соціально-економічної системи та вплинуло на зростаючу важливість багаторівневого управління та різкі зміни в регіональному управлінні. Процеси децентралізації, які відбуваються в більшості європейських країн, супроводжуються введенням і реалізацією принципів досконалого управління під впливом європейської регіональної політики.

В європейських країнах децентралізація відіграє важливу роль у побудові принципів соціально-економічного розвитку. Сучасна тенденція до ліквідації кордонів європейських країн базується на об'єднанні сильної транснаціональної коаліції. Це дає поштовх до виникнення політичних та географічних моделей, в яких процес національної єдності включає фрагментацію власних територій та новий розвиток ідентичностей у регіонах, які представляють ці нації. Розвивається «серединний» рівень окремих країн, і на перший план виходять, з одного боку, наднаціональні структури і механізми, а з іншого боку - його «атоми» - регіони. Саме регіональні осередки перетворюються в основні ланки європейського політичного простору, формуючи так звану «Європу регіонів».

Світовий досвід показав, що для ефективного вирішення регіональних проблем та підтримки їх розвитку необхідна законодавча інтеграція та впровадження системи цілеспрямованих заходів для сприяння регіональному розвитку на національному рівні. Тому стимулювання регіональної політики у всіх країнах Європейського Союзу, як правило, регулюється відповідними законами у зв'язку із заходами ЄС. У деяких країнах (Італія, Німеччина, Іспанія) основна мета регіональної політики викладена в конституції.

Проблеми активізації інвестиційно-інноваційної діяльності та

модернізації економіки країни та її регіонів мають системний характер і стосуються всіх регіонів, всіх галузей і сфер діяльності. Зацікавленість і роль регіонів в активізації інвестиційної діяльності з кожним роком зростає і для стимулювання інвестиційної активності на регіональному рівні робиться чимало зусиль, що сприяють формування сприятливого інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості території. У зв'язку з наявністю складної задачі - формування стимулів переходу національної економіки з сировинного на інноваційний шлях розвитку, а так само створення максимально можливої кількості конкурентоспроможних підприємств світового рівня, недостатньо тих зусиль, які робляться як на державному, так і на регіональному рівні. Необхідні кардинально нові заходи і ідеї, спрямовані на зростання інвестиційного потенціалу, зниження інвестиційних ризиків національної економіки і збільшення припливу інвестицій в національну економіку. Причому зміни повинні торкнутися не тільки податкового, адміністративного, процесуального та кримінального законодавства, а й бюджетного федералізму. Особливої уваги, на думку керівництва країни, заслуговують будівництво в регіонах автомобільних доріг, високошвидкісних залізничних магістралей, розвиток місцевих авіаліній, які на сьогоднішній день знаходяться в поганому стані. Розвинена транспортна інфраструктура відіграє важливу роль в залученні інвестицій, впливає на трудову мобільність і рівень організації бізнесу.

Важливим завданням розвитку регіонів є підвищення їх інвестиційної привабливості, що має сприяти соціально-економічного процвітання як кожного з них, так і країни в цілому. Інвестиційна привабливість регіону може знаходити своє вираження у формуванні інвестиційного клімату – сукупності політичних, економічних, соціальних і юридичних умов, сприяють інвестиційному процесу; рівних для вітчизняних та іноземних інвесторів, однакових за привабливістю для вкладення в національну економіку. [2., с.13-21].

Додамо також, що важливою конкурентною перевагою при залученні

інвестицій в регіони, критерієм оцінки діяльності органів виконавчої влади регіонального та місцевого рівнів є якість територіального менеджменту.

Іншими словами, в тому чи іншому регіоні необхідно створити такі умови, щоб він став сприйматися потенційними інвесторами як найпривабливіше місце для вкладення інвестицій. У зв'язку з цим територіальним органам влади необхідно шукати відповіді на наступні питання:

- які напрямки діяльності в більшій мірі потребують інвестицій?
- які форми інвестицій кращі?
- що необхідно зробити для підвищення інвестиційної привабливості регіону?

Іміджева стратегія кожного регіону індивідуальна. Багато що визначається загальними завданнями соціально-економічного розвитку. Але разом з тим ми маємо справу з певною методологією і комунікативними інструментами. Розробка тієї чи іншої моделі іміджевої стратегії спирається на рішення наступних завдань:

- формування позитивного іміджу регіону, привабливого для інвесторів;
- інформування цільових аудиторій про розвиток інфраструктури для здійснення ділової активності в регіоні;
- розробка системи антикризових комунікацій.

Для забезпечення економічного зростання регіону в подальшому необхідний комплексний підхід до проблеми залучення інвестиційних ресурсів і переходу до виконання інвестиційної діяльності господарюючих суб'єктів. Першочергово заслуговує аналіз джерел потенційних інвестицій, правдива оцінка реальних можливостей їх мобілізації і шляхів ефективності залучає інвестиції.

До складу інвестиційного потенціалу регіону включаються вісім приватних потенціалів: ресурсно-сировинний, виробничий, споживчий, інфраструктурний, інноваційний (враховує комплекс науково-технічної

діяльності в регіоні), трудовий (використовує чисельність і освітній рівень економі, інституційний (рівень інституційного розвитку в регіоні) і фінансовий (сукупність грошових надходжень в бюджетну систему). Таким чином, можна констатувати, що інвестиційна привабливість регіонів пов'язана з: споживчим потенціалом; схвальними кліматичними умовами; рівнем адміністративної підтримки інвестора, надійністю і вартістю енергозабезпечення; стабільним соціально-політичним становищем; розвитком водопостачання, енергопостачання, телекомунікації тощо); рівнем розвитку фінансової та страхової інфраструктури; створення особливих економічних зон.

Таблиця 1.

Цільові установки управління інвестиційно-інноваційною діяльністю
обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в
умовах децентралізації

Установка	Зміст
1) При реалізації прямої державної підтримки.	В умовах розвинутого інституційного середовища цільовими установками при реалізації даного підходу є максимізація ефективності регіонального законодавства щодо взаємодії органів влади та інвесторів, а також максимізація ефективності використання «жорсткої» регіональної інфраструктури (цільовий орієнтир інвестиційної політики); при відносно нерозвинутому інституційному середовищі ключові цільові установки - забезпечення фінансової стійкості регіону і максимізація ефективності використання «жорсткої» регіональної інфраструктури (цільовий орієнтир інвестиційної політики).
2) При формуванні механізмів державно-приватного партнерства.	В умовах розвинутого інституційного середовища цільовими установками при реалізації даного підходу є розвиток внутрішнього ринку регіону, а також забезпечення інноваційної діяльності трудовими ресурсами (цільовий орієнтир інвестиційної політики); при відносно нерозвинутому інституційному середовищі ключові цільові установки - забезпечення фінансової стійкості регіону і максимізація ефективності розвитку виробничого потенціалу (цільовий орієнтир інвестиційної політики).
3) При формуванні механізмів приватно-державного партнерства.	В умовах розвинутого інституційного середовища цільовими установками при реалізації даного підходу є розвиток внутрішнього ринку регіону, а також максимізація ефективності використання «м'якої» регіональної інфраструктури (цільовий орієнтир інвестиційної політики); при відносно нерозвинутому інституційному середовищі ключові цільові установки - забезпечення регіональних організацій та підприємств трудовими ресурсами і максимізація ефективності розвитку виробничого потенціалу (цільовий орієнтир інвестиційної політики).
4) При формуванні стимулів розвитку інновацій для приватних інвесторів.	В умовах розвинутої інституційного середовища цільовими установками при реалізації даного підходу є забезпечення регіону природними ресурсами при збереженні екологічної безпеки, а також максимізація ефективності використання «м'якої» регіональної інфраструктури (цільовий орієнтир інвестиційної політики); при нерозвинутому інституційному середовищі ключові цільові установки - максимізація ефективності використання «жорсткої» регіональної інфраструктури і підвищення ефективності регіонального законодавства щодо взаємодії органів влади та інвесторів (цільовий орієнтир інвестиційної політики).

Виявлені тенденції формування платформи управління інвестиційною

привабливістю регіону за допомогою формування точок зростання, з урахуванням пріоритетного типу реалізованих інновацій та регіонального регулювання інноваційної активності суб'єктів господарювання, що реалізуються в рамках концепції регіону як квазідержави, показують, що кожному підтипу управління відповідають різні цільові установки, що визначають поступальну динаміку регіону. При цьому одним із ключових факторів, впливають на вибір методу регіонального управління інвестиційною привабливістю, є поточний стан і перспективи розвитку інституційного середовища мезорівневої соціально-економічної системи, а також сформовані напрями реалізації регіональної інвестиційно-інноваційної політики (табл. 1).

Становлення регіонів країни невіддільне від розвитку науки, від сукупного інноваційного потенціалу, своєчасного його розвитку і використання в інтересах всього суспільства, що передбачає створення інноваційної економіки. Інноваційна політика регіону в контексті ринкової економіки є основним інструментом в конкурентній боротьбі, яка створює умови для довгострокового розвитку. Тому саме інноваційній політиці належить провідна роль у формуванні конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості регіону [3., с.59-65].

Таким чином, на нашу думку, інвестиційна привабливість регіону - це є комплекс регіональних умов і результат діяльності та взаємодії всіх сторін інвестиційного процесу (органи влади, в т.ч. регіональні, представники бізнесу, населення тощо), тобто сукупність ознак, що впливають на інтенсифікацію припливу інвестицій в регіон, а в якості кількісного параметра припливу інвестицій може розглядатися величина інвестиційної активності, що представляє собою показник, що знаходиться в прямій залежності від величини інвестиційної привабливості.

ВИСНОВКИ. В результаті проведеного дослідження було визначено, що інвестиції направляються або в фізичний капітал, або в людський капітал, або в сектор знань. Визначено зміст цільових установок управління

інвестиційно-інноваційною діяльністю обласної державної адміністрації щодо формування інфраструктури регіону в умовах децентралізації: при реалізації прямої державної підтримки; при формуванні механізмів державно-приватного партнерства; при формуванні механізмів приватно-державного партнерства; при формуванні стимулів розвитку інновацій для приватних інвесторів.

Зазначено, що сучасні методи фінансування регіональної інфраструктури свідчать про її недостатність та характеризуються низькою якістю обслуговування населення, високою ефективністю використання основних фондів та неефективним управлінням об'єктами. Потрібно залучити додаткові інвестиції, перебудувати її структуру та широко реформувати. Практики управління як в економічно розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються, свідчать про збільшення активності з використанням різних форм державно-приватного партнерства для підтримки регіональної інфраструктури.

Література

1. Акмаєв А.І. Удосконалення оцінки конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. Вип. 99. С. 7–10.
2. Александрова О.В. Економічна стійкість сільськогосподарського виробництва як основний чинник його конкурентоспроможності. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2012. № 2.Т. 3. С. 13–21.
3. Алексеенко Н.В. Устойчивое развитие предприятия как фактор экономического роста. *Економіка і організація управління*. 2008. Вип. 3. С. 59–65.
4. Бугай В.З., Омельченко В.М. Analysis and evaluation of financial stability of the enterprise. *Держава та регіони*. 2008. № 1. С. 34–39.

5. Васильчак С.В. Економічна стійкість сільськогосподарських підприємств: стратегічний менеджмент. Формування ринкових відносин в Україні : збірник наукових праць / за ред. І.Г. Мансурова. Вид. 6 (169). 2015. С. 67–70.
6. Mykola Kravchenko, Svitlana Khalatur, Kateryna Zhylenko, Yuliia Masiuk, Liudmyla Velychko. Assessment of bank lending diversification in Ukraine. Banks and Bank Systems. 2018. №13. P.141-150.

References

1. Akmaiev, A.I. (2007), “Improvement of enterprise competitiveness assessment in the conditions of globalization”, *Kultura narodov Prychernomoria*, Vol. 99, pp. 7–10.
2. Aleksandrova, O.V. (2012), “Economic sustainability of agricultural production as a major factor in its competitiveness”, *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu*, vol. 2, no. 3, pp. 13–21.
3. Alekseenko, N.V. (2008), “Sustainable development of the enterprise as a factor of economic growth”, *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia: zb. nauk. pr.*, Vol. 3, pp. 59–65.
4. Buhai, V.Z. and Omelchenko, V.M. (2008), “Analysis and evaluation of financial stability of the enterprise”, *Derzhava ta rehiony*, vol. 1, pp. 34–39.
5. Vasylchak, S.V. (2015), “Economic sustainability of agricultural enterprises: strategic management”, *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 6 (169), pp. 67–70.
6. Kravchenko, M. Khalatur, S. Zhylenko, K. Yuliia Masiuk, Y. and Velychko, L. (2018), “Assessment of bank lending diversification in Ukraine”, *Banks and Bank Systems*, vol. 13, pp.141-150.

Стаття надійшла до редакції 09.06.2022 р.